

Zmarł poeta, pisarz i dyplomata Ernest Bryll

PUBLIKACJA: 17.03.2024 [Wiadomości](#), [Kultura i sztuka](#)

Ernest Bryll. Fot. PAP/R. Guz

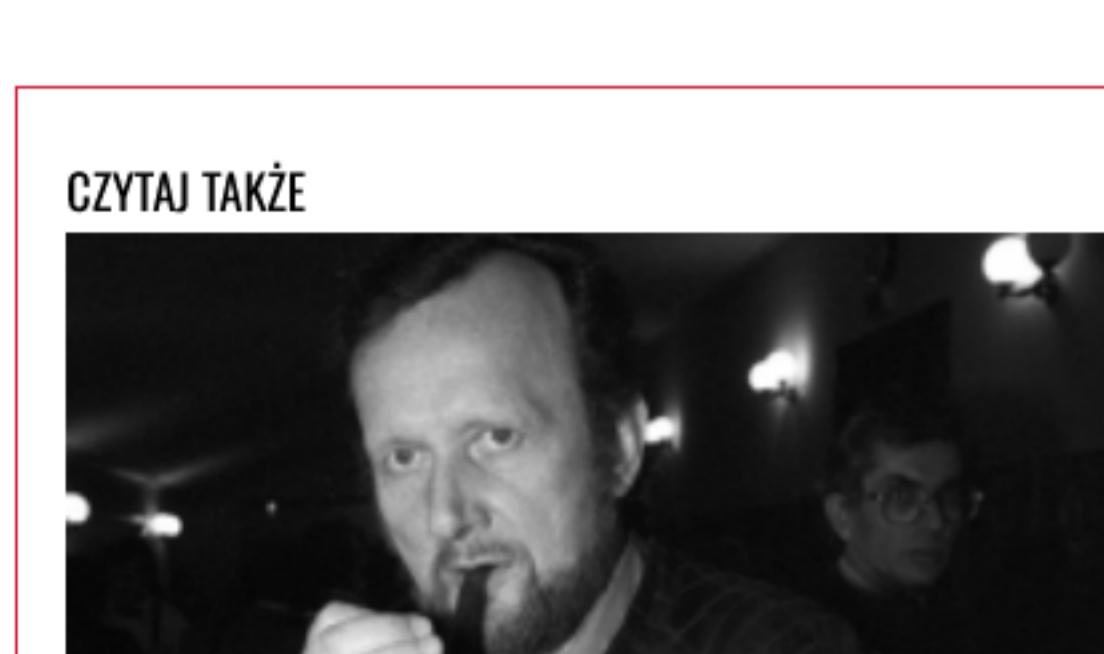
W wieku 89 lat zmarł Ernest Bryll – poeta, pisarz, autor tekstów piosenek, dziennikarz, tłumacz, krytyk filmowy i dyplomata. Informację przekazało w niedzielę w mediach społecznościowych Stowarzyszenie RWE im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego. Potwierdziło je również Stowarzyszenie Pisarzy Polskich.

"Ernest Bryll 1.03.1935 - 16.03.2024. Żegnamy wybitnego poetę, wielkiego pisarza" - napisał w niedzielę na Facebooku Mariusz Kubik ze Stowarzyszenia RWE im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego, zamieszczając pod wpisem tekst wiersza Brylla pt. "Na wyspy".

"Przez moje wiersze widziałem świat o wiele mądrzej niż przez moje kombinacje i myślenie polityczne" – powiedział PAP Bryll w 2020 r., w rozmowie przeprowadzonej z okazji jubileuszu 85-lecia.

Ernest Bryll urodził się 1 marca 1935 r. w Warszawie. W czasie okupacji był Zawiszakiem – członkiem najmłodszej drużyny Szarych Szeregów. Po wojnie krótko konspirował w podziemnym skautingu, maturę zdał jako szesnastolatek. Po krótkim epizodzie robotniczym w gdyńskiej elektrowni portowej dostał się na polonistykę na Uniwersytecie Warszawskim.

CZYTAJ TAKŻE

Prof. Anna Nasiłowska: Ernest Bryll imponował inteligencją, erudycją, pamięcią

Wychowany w tradycji patriotycznej II Rzeczypospolitej – ojciec Stanisław był przedwojennym wojskowym - bez większych skrupułów odnalazł się jednak w powojennej rzeczywistości. Był dziennikarzem, szefem zespołów filmowych, kierownikiem literackim teatrów, tłumaczem, autorem musicali, dramaturgiem i dyplomata (w latach 1991-1995 pełnił funkcję ambasadora RP w Irlandii).

Przede wszystkim był jednak cenionym poetą, który zadebiutował w 1958 r. utworem "Wigilie wariata". Opublikował prawie 40 tomów wierszy, m.in.: "Autoportret z bykiem", "Sztuka stosowana", "Mazowsze", "Czasem spotykam siebie", "Adwent".

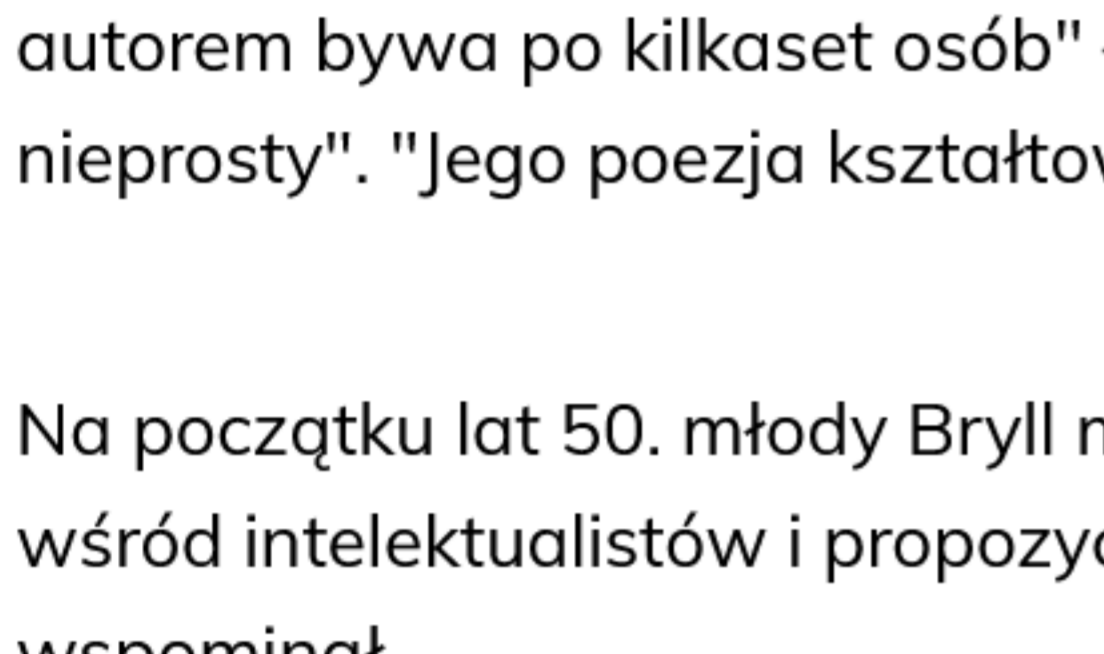
W czasie okupacji był Zawiszakiem – członkiem najmłodszej drużyny Szarych Szeregów. Po wojnie krótko konspirował w podziemnym skautingu, maturę zdał jako szesnastolatek. Po krótkim epizodzie robotniczym w gdyńskiej elektrowni portowej dostał się na polonistykę na Uniwersytecie Warszawskim.

"Niektrzy krytycy powiadają, że jego poezja ociera się o grafomaństwo. Inni uważają go za wieszczka. Tymczasem nakłady książek Ernesta Brylla sięgają tysięcy, co jest nieosiągalne dla wydawanej współcześnie twórczości poetyckiej. A na spotkaniach z autorem bywa po kilkaset osób" – napisał Mateusz Wyrwich w tekście "Poety życiorys nieprosty". "Jego poezja kształtowała gusta estetyczne Polaków" - ocenił.

Na początku lat 50. młody Bryll miał typowe dla młodych ambicje: "Chciałem obracać się wśród intelektualistów i propozycja załoby narodowej była trudna do przyjęcia" - wspominał.

A ci intelektualiści nie byli wcale wrogo nastawieni do nowego ustroju. Bryll zapamiętał np. Jana Kotta rozprawiającego się z Conradem jako "pisarzem faszystowskim". Gdy napisał krytyczny tekst o kradzieżach i pijaństwie w Państwowym Gospodarstwie Rolnym – stanowiącym "osiągnięcie przodującego ustroju" - usłyszał od Jerzego Andrzejewskiego, że napisał nieprawdę. "To jest prawda, bo ja to widziałem!" - zaprotestował 19-letni dziennikarz. "A on mi na to: widziałeś, ale to jest twoja subiektywna prawda. A prawda obiektywna wymaga od pisarza, by zobaczył i pokazał nowego rodzącego się człowieka. A ty go nie zobaczyłeś. I to jest twój błąd pisarski" – wspominał Bryll. "Było to dla mnie dramatyczne doświadczenie – on był autorytetem. No więc pracowałem nad +szukaniem prawdy obiektywnej+, ale na szczęście w wierszach mi to nie wychodziło" - wyjaśnił.

CZYTAJ TAKŻE

Ernest Bryll: Zawsze byłem wierny Warszawie

"Zresztą w pierwszych moich wierszach było sporo grafomaństwa. Za dużo słów. I to widocznie Przybosa denerwowało" - powiedział PAP Ernest Bryll, wspominając, że Julian Przyboś oznajmił mu, że nigdy nie będzie poetą, choć po dwóch latach przyznał, że się pomylił.

Poezję Brylla docenił natomiast ówczesny redaktor "Po Prostu", późniejszy premier RP Jan Olszewski. "Napisało mi się przy jakiejś okazji +wszyscy wołają światło, światło, a nikt nie sięga do kontaktu+. Akurat był to czas, kiedy wstrząsały krajem rewelacje funkcjonariusza Ministerstwa Bezpieczeństwa płk. Światły, który uciekł na Zachód i w Radiu Wolna Europa ujawniał tajemnice UB. Jan uśmiechnął się i powiedział: +ty, jak na poetę, masz czasami wdech. Coś czujesz, czego nawet nie rozumiesz+" – opowiadał Bryll.

Po odwilży 1956 r. został jednym z współtwórców tygodnika "Współczesność". W 1958 r. wydał pierwszy tomik "Wigilie wariata". Dwa lata później pismo rozwiązano, a on otrzymał wilczy bilet, co w praktyce oznaczało zakaz publikacji.

W 1964 r. został kierownikiem literackim Teatru Telewizji. W następnych latach otrzymał kolejne lukratywne stanowiska w PRL-owskich instytucjach – łącznie z funkcją dyrektora Polskiego Instytutu Kultury w Londynie.

Regularnie pisał sztuki cieszące się powodzeniem u widzów i realizatorów, m.in. "Rzecz listopadową" (1968), "Po górach po chmurach" (1969). Napisał również oratorium "Kolęda-Nocka". "Na szkle malowane" - śpiewogra z muzyką Katarzyny Gaertner i scenografią Adama Kiliána miała tylko w 1970 r. pięć premier w całym kraju. Spektakl w warszawskim Teatrze Dramatycznym zagrano do czerwca 1976 r. 470 razy. Sukcesami były również "Kolęda-Nocka" (1980) i zagrany w podziemiu - dosłownie, bo w piwnicy kościoła na Żytniej i w przenośni, bo poza cenzurą - "Wieczernik" (1984) w reżyserii Andrzeja Wajdy.

Ten ostatni dramat - zdaniem Mateusza Wyrwicha - podobnie jak "Rzecz listopadowa" stał się zarzewiem narodowej dyskusji: "Kim byliśmy, kim jesteśmy i dokąd dążymy?".

"Bryll nie należy do twórców, którzy tłumaczą się, że w PRL-u chcieli +dobrze, po polsku, narodowo, niepodległościowo+, ale wyszło źle. Nie używa bielinki do prania swego życiorysu. I jak podkreśla jego wiersze zawsze były mądrzejsze od niego" - ocenił postawę Brylla Mateusz Wyrwich.

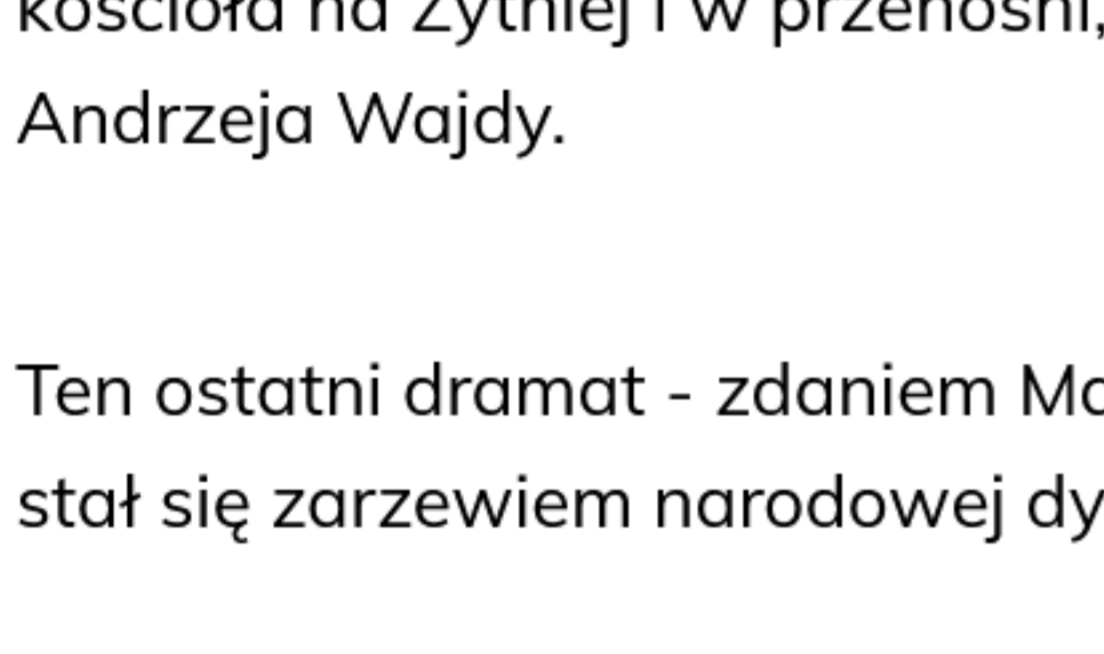
"Nie będę ukrywać, że do 1979 r. byłem przekonany, iż podział świata zadekretowany jest na długie czasy" – przyznawał Bryll. "Uważałem więc, że w Polsce dobrze byłoby zrobić taką konstrukcję socjalizmu, która byłaby inna niż sowiecka. Przez pewien czas sądziłem, że koncepcja Gierka była takim wyjściem. Jednak gdzieś tak po 1979 r. zrozumiałem, że to moje myślenie nie było dobre" - wyjaśnił poeta.

"Bryll nie należy do twórców, którzy tłumaczą się, że w PRL-u chcieli +dobrze, po polsku, narodowo, niepodległościowo+, ale wyszło źle. Nie używa bielinki do prania swego życiorysu. I jak podkreśla jego wiersze zawsze były mądrzejsze od niego" - ocenił postawę Brylla Mateusz Wyrwich.

Po ogłoszeniu stanu wojennego Bryll wystąpił z PZPR. "Miałem wtedy chyba najwięcej kuszących propozycji ze strony władz" - wspominał. "By im nie ulec, oddałem legitymację i poczułem ulgę. Jeździłem na spotkania autorskie po całej Polsce, przede wszystkim kościoły stały się moim miejscem spotkań. Później napisałem +Wieczernik+ - tłumaczył pisarz.

Mimo że nie było to jego zamiarem, Bryll stał się autorem tekstów kilku popularnych piosenek – m.in. "Psalmu stojących w kolejce", który - w wykonaniu Krystyny Prońko - stał się przebojem Karnawału Solidarności w latach 1980-81. Jego utwory śpiewali także, m.in.: Maryla Rodowicz, Halina Frąckowiak, Stan Borys i Jerzy Połomski. Jego teksty wykonywały popularne zespoły - Skaldowie oraz 2 plus 1.

CZYTAJ TAKŻE

Poeta i pisarz Ernest Bryll honorowym obywatelem miasta Gdyni

"Nigdy nie pisałem specjalnie tekstów piosenek, bo jak się za to zabierałem, zawsze były do chrzanu" – mówił Bryll. "Jeden kompozytor powiedział mi kiedyś: nie pisz piosenek, nie myśl o tym; pisz wiersze i pozwalaj nam, muzykom, w nich buszować" - wyjaśnił.

Po zmianie ustrojowej w 1989 r. Ernest Bryll był brany pod uwagę jako kandydat na stanowisko ministra kultury. Dowiedziawszy się o tym, zdecydowanie odmówił. Zgodził się natomiast zorganizować pierwszą od czasów wojny ambasadę polską w Irlandii. Wiązało się to z jego wcześniejszymi zainteresowaniami kulturą Zielonej Wyspy, które zaowocowało płytą "Irlandzki tancerz" (1979) nagrałą przez zespół Dwa plus jeden z jego tłumaczeniami poezji irlandzkiej. To z niej pochodziła spopularyzowana później przez Myslovitz piosenka "Peggy Brown".

Zajmował się również tłumaczeniem literatury czeskiej i irlandzkiej.

Ernest Bryll został odznaczony Orderem Kawalera Irlandzkiego Rodu Królewskiego O'Connor (1995) oraz Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski (2006). Był laureatem szeregu nagród literackich, m.in.: Nagrody Czerwonej Róży (1961), Nagrody im. W. Broniewskiego w dziedzinie poezji (1964), Nagrody im. Stanisława Piętaka za tom poezji "Mazowsze" (1968) oraz Nagrody Miasta Stołecznego Warszawy (2009), Nagrody Literackiej m.st. Warszawy w kategorii "Warszawski Twórca" (2018) czy Wielkiej Nagrody im. Witolda Hulewicza (2021).

W 2021 r. otrzymał Medal Per Artem ad Deum przyznany mu przez Papieską Radę ds. Kultury "za osiągnięcia, które w istotny sposób przyczyniają się do pogłębiania dialogu różnych kultur współczesnego świata, promując człowieka jako jednostkę".

W 2010 r. został odznaczony Złotym Medalem "Zasłużony Kulturze Gloria Artis", a w 2023 r. uhonorowano go Medalem Stulecia Odzyskanej Niepodległości. (PAP)

NAJNOWSZE

Ruszył nabór zgłoszeń o Nagrody im. Osakara Koll

Społeczny Komitet Powązkami im. J. Półwiecze

Abp senior Mariusz Jędraszek w krypcie katedry

B. Nowacka: szansa na zdrowie wejście

Prace Banksy'ego i innych artystów pięknie

NAJPOPULARNIEJSZE

01 103 lata temu Konstytucja m...

02 „Pojechał w fu... czyli historia n...

03 82 lata temu u... akcję „Reinhard...

04 Premiera doku... zniszczonego

05 Prof. Rafał W... Muzeum II W...

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203